

See discussions, stats, and author profiles for this publication at: <https://www.researchgate.net/publication/337210550>

Adramytteion Kenti ve Egemenlik Alanı Çalışmaları 2017 – 2018

Research · October 2018

CITATIONS

0

READS

51

2 authors:

Bünyat Aykanat

msgsu

2 PUBLICATIONS 0 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Ali Öztürk

Mimar Sinan Fine Arts University

9 PUBLICATIONS 0 CITATIONS

[SEE PROFILE](#)

Some of the authors of this publication are also working on these related projects:

Adramytteion Archaeological Excavations [View project](#)

Adramytteion Antik Kenti Kazı ve Onarım Çalışmaları Veri Tabanı Analiziyle Geç Antik Dönem Değerlendirilmesi (2209-A Tübitak Projesi) [View project](#)

TÜRK ESKİÇAĞ BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HABERLER

2018 / Sayı: 44

TÜRK ESKİÇAĞ BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

HABERLER

2018 / Sayı: 44

Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü Haberler
Sayı: 44 (2018)

ISSN 1308-2078

Editörler
Meltem Doğan-Alparslan
Aşkım Özdizbay
Tolga Pelvanoğlu

Sayfa Düzenlemesi
Zero Prodüksiyon Ltd.

Yazılar kaynak gösterilmek şartıyla kullanılabilir.
1996-2016 Ocak-Mayıs aylarında yılda iki kez yayınlandı.
2018'den itibaren yılda bir kez yayınlanır.
Enstitü Üyelerine ücretsiz verilir.

TÜRK ESKİÇAĞ BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Uluslararası Akademiler Birliği Muhabir Üyesi
Corresponding Member of the International Union of Academies

Baskı
Matsis Matbaa Hizmetleri San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51 Sefaköy/İstanbul.
Tel : +90 (212) 624 21 11 (pbx) Fax : +90 (212) 624 21 17
Sertifika No: 40421

Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü
İstiklâl Cad. Merkez Han, No: 181 Kat: 2
34435 Beyoğlu-İSTANBUL

E-mail:
haberler@turkinst.org
mdoganalparslan@gmail.com
aozdizbay@hotmail.com

www.turkinst.org

İÇİNDEKİLER

Editörden	1
Başyazı	
Siirt-Başur Höyük	2
Anı Yazısı	
Aksel Tibet'in Ardından (1956-2019)	7
Prof. Dr. Muhibbe Darga'nın Ardından	8
Kitap Tanıtımları	
Kortanoğlu R. E., <i>Varlık ve Tapınak; eski yunan tapınağının kavramsal inşası üzerine arkitektonik bir deneme.</i> Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 2018 (Alanyalı, H.S.)	10
Koroğlu, K., Adalı, S. F. (ed.) <i>Assurlular: Dicle'den Toroslar'a Tanrı Assur'un Krallığı/The Assyrians: Kingdom of the God Aššur from Tigris to Taurus.</i> Yapı Kredi Yayınları, İstanbul, 2018 (Karaboğa, B.)	11
Beard, M., <i>SPQR: Antik Roma Tarihi</i> , (Çev. İ. Sağlamer), Pegasus Yayınları, İstanbul, 2018 (Karakuş, O.S.)	13
Tamsü Polat, R., <i>Stratonikeia Akdağ Nekropolü</i> , Ege Yayınları, İstanbul, 2017 (Kortanoğlu, R.E.)	15
Reyhan, E., <i>Hitit Devleti'nde Siyaset ve Yönetim Direktif, Yemin ve Sadakat</i> , Bilgin Kültür Sanat Yayınları, Ankara, 2017 (Nogay, İ.Ş.)	16
Arkeoloji Dünyasından	
Türkiye'de Koruma Politikaları Üzerine Bir Değerlendirme: Karabel Anıtı Örneği (Ozar, Y.)	17
İstanbul Üniversitesi Arkeolojik Kazı ve Araştırmalar Toplantısı – 17 (Köseoğlu, F.N.)	21
18. Türk Tarih Kongresi (Pelvanoğlu, T.)	23
Pisidia Araştırmaları II: Pisidia ve Yakın Çevresinde Üretim, Ticaret ve Ekonomi (Uluslararası Sempozyum) (Köker, H.)	23
3. Anadolu ve Yakın Çevresi Prehistorya Araştırmaları Çalıştayı (Yurtdaş, E.)	24
Dokuz Eylül Üniversitesi'nin Moğolistan'da Yürüttüğü Arkeolojik Çalışmalar (Bayburt, A.)	25
Kazı - Araştırma	
Kuzey Ege Arkeoloji Araştırmaları ve Uygulama Merkezi (KEAM) Adramytteion Kenti ve Egemenlik Alanı Çalışmaları – 2017 - 2018 (Aykanat, B.B. – Öztürk, A.)	29
2017 Yılı Alaca Höyük Kazısı Çalışmaları Ön Raporu (Çınaroğlu, A. – Çalışkan Akgül, H. – Çelik, D.)	36
Pisidia Antiokheia Aziz Paulus Kilisesi Kazısı – 2018 (Özhanlı, M.)	42
Çanakkale İli Merkez İlçesi Arkeolojik Yüzey Araştırması 2016 - 2017 (Yılmaz, D.)	46
EKAR 2018 (Fidan, E.)	47
Eskişehir İli Yazılıkaya/Midas Vadisi Araştırmaları (Tamsü Polat, R. – Polat, Y.)	49
İstYA Projesi: Beykoz I – 2018 (Güldoğan, E.)	56
İzmir İli Nif Dağı Kazısı – 2017 (Tül Tulunay, E. – Peker, M.)	58
Sebaste Antik Kenti ve Çevresi Yüzey Araştırmaları – 2017-2018 (Taştēmür, E. – Dinç, M.)	64
Seleukeia Sidera Antik Kenti Yüzey Araştırmaları – 2018 Demircilik Faaliyetlerine İlişkin Veriler (Schenk, T. – Atav Köker, İ. – Sönmez, B. – Hürmüzlü, B. – Tütünsatar, E. – Akaslan, M.)	66
Tekirdağ İli Merkez ve Şarköy İlçeleri ile Çanakkale İli Gelibolu Yarımadası (Trakya Khersonesos'u) Arkeolojik Yüzey Araştırması ve Müze Çalışmaları – 2017-2018 (Koçel Erdem, Z.)	72
Enstitüden	
Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü 2018-2019 Yıllık Konferans Programı	77
2019 Yılı TEBE Araştırma Bursu İlanı	78
Türk Eskiçağ Bilimleri Enstitüsü 2017 Yılı Ali Dinçol Bursuna Layık Görülen Proje Paleolitik Çağ'da Güneybatı Marmara (Biol, Ö.)	79
Yeni Yayınlarımız	85

**ARKEOLOJİ CAMİASI
ANADOLU ARKEOLOJİSİNE
BÜYÜK EMEKLER VEREN**

**PROF. DR. MUHİBBE DARGA'YI
(13.06.1921 – 06.03.2018)**

**AKSEL TİBET'İ
(12.09.1956 – 26.01.2019)**

VE

**PROF. DR. NUR BALKAN-ATLI'YI
(1953 – 10.04.2019)**

KAYBETMENİN ÜZÜNTÜSÜ İÇERİSİNDEDİR.

Editörden

Dergimizin son sayılarında maalesef Eskiçağ Bilimleri için yeri doldurulamayacak bilim insanlarının kayıplarıyla derinden sarsıldık. Hititoloji ve Arkeoloji disiplinlerinde öncü çalışmalar yapmış, ardında anıt eserler bırakmış, birçok öğrenci yetiştirmiş duayen Hocamız Prof. Dr. Muhibbe Darga bu sene ebediyete intikal etmiştir. Protohistorya alanında önemli çalışmaları bulunan, yayın alanında değerli editörlükleri yürütmüş olan, çok yönlü bir bilim insanı Dr. Aksel Tibet'in vefatı da yakın zamandaki büyük kaybımızdır. Ancak en son olarak, İstanbul Üniversitesi Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Nur Balkan Atlı'nın ani vefatı hepimizi çok üzmüştür. Bilimsel düzeyi çok yüksek çalışmalara imza atmış ve her daim iyi niyetli zarafetiyle anacağımız hocamızı, daima hatırlayacağız.

Dergimizin bu sayısında *Başyazı* olarak yer verdiğimiz, Haluk Sağlamtimur, Metin Batuhan ve İnan Aydoğan tarafından kaleme alınan “*Siirt Başur Höyük*” adlı makale, Güneydoğu Anadolu'nun doğu sınırını oluşturan Anti-Torosların eteğindeki bölgenin en büyük höyüklerinden birinde yapılan kazının önemli sonuçlarını aktarmaktadır. Höyükte kazılan Erken Tunç Çağı I mezarları, gerek buluntuları gerek gömü adetleri bakımından bölgeler arası etkileşimi açığa çıkarmaktadır. Prof. Dr. Muhibbe Darga ve Aksel Tibet'in vefatlarının ardından, kendilerinin yaşam öyküleri ve bilime kattıkları değerlerin öne çıktığı anı yazıları bu sayımızda yer almaktadır. *Kitap Tanımları* bölümünde ise Eskiçağ Bilimleri ile ilgili beş yeni kitap ilgililere tanıtılmıştır. Arkeoloji Dünyasından bölümünde, bu sene gerçekleştirilmiş önemli çalıştay ve sempozyumlar ele alınmıştır. Ancak bu bölümde yer alan “*Türkiye’de Koruma Politikaları Üzerine bir Değerlendirme: Karabel Anıtı*” başlıklı yazı, ülkemizin çok uzun yıllardır muzdarip olduğu defineciliğin korkunç boyutlara ulaştığını tüm çıplaklığıyla gözler önüne sermektedir. Her sene kültürel değerlerimiz define bulma çılgınlığıyla bir bir yok edilmekte, ülkemiz ve dünya kültürünün eşsiz mirasları, bir sonraki nesle sadece eski kayıtlarıyla ulaşmaktadır. Definecilik olarak adlandırılan vandallığın son kurbanı, İzmir yakınlarındaki, Anadolu-Hitit kültürünün önemli kaya anıtı Karabel anıtı olmuştur. Onun hemen ardından yine Lykia kaya mezarları ve Kilikia'daki ünlü Adamkayalar kaya kabartmalarının tahrip edildiği öğrenilmiştir. Kültürel tahribatın definecilik adı altında böylesine hızlanması, kültürel zenginliğiyle tanınan ülkemizde çok yakında buna dair fazla bir eserin kalmayacağı hakkındaki kaygılarımızı arttırmaktadır. İlgili kurumların söz konusu tahribatlar hakkında çok daha caydırıcı önlemler alması zorunluluğunu hatırlatmak durumundayız. *Kazı-Araştırma* bölümünde Anadolu'nun farklı bölgelerinde yeni başlayan veya uzun yıllardır devam etmekte olan araştırmalar, *Enstitüden* bölümünde ise TEBE'den son gelişmelere ilişkin haberler mevcuttur.

Son olarak, İstanbul Üniversitesi Hititoloji Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi Tolga Pelvanoğlu'nun bu sayıdan itibaren dergimize editör olarak destek vereceğini bildirmekten mutluluk duyuyoruz. Kendisinin yayınımıza yeni bir soluk ve ivme kazandıracığından şüphemiz yoktur.

Çok yakında araştırma için araziye çıkacak olan bütün ekiplere, çalışma sezonunda başarılı, verimli ve sorunsuz bir dönem diler, araştırma sonuçlarını Enstitümüz Haberler Dergisi'nde yayımlama arzumuzu belirtmek isteriz.

Meltem Doğan-Alparslan – Aşkm Özdzibay – Tolga Pelvanoğlu

Kazi-Araştırma

Kuzey Ege Arkeoloji Araştırmaları ve Uygulama Merkezi (KEAM) Adramytteion Kenti ve Egemenlik Alanı Çalışmaları – 2017 - 2018

Adramytteion'un coğrafi konumu, günümüz Ören dokusuyla birlikte çok katmanlı yapısının ayrıcalıklı durumu ve 2012 yılından beri sürdürülen çalışmalarda elde edilen verilere önceki TEBE Haberler sayılarında da yer verilmişti (Özgen 2013b; Özgen 2014; Özgen 2016; Özgen 2017).

Bu sayıda, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Kuzey Ege Arkeoloji Araştırmaları ve Uygulama Merkezi çatısı altında devam ettirilen, "Adramytteion Kazı ve Onarım Çalışmaları" ile, kenti egemenlik alanı ve çevre yerleşmeleriyle bir bütünlük içerisinde değerlendirilebilmek amacıyla sürdürdüğümüz "Adramytteion Kenti Egemenlik Alanı Yüzeysel Araştırması" projelerine dair geçtiğimiz iki sezonu kapsayan güncel çalışmalara dair tespitlere yer verilmiştir.

Kazı ve Onarım Çalışmaları

C Bölgesi Çalışmaları

2000-2006 yılları arasında Geç Antik ve Bizans Dönemi odağında sürdürülen önceki dönem kazı çalışmalarının ana hedefinde bulunan ve son evresi MS 12.-13. yy'a tarihlenen bir kilise, Erken Bizans Dönemi'nde kullanılmış bir seramik fırını ve Geç Antik ve Bizans Dönemi mezarlarının tespit edildiği alan, yeni dönem kazıları kapsamında "C Bölgesi" olarak adlandırılmıştı.

Bu alanda, 2015 ve 2016 yıllarında sürdürdüğümüz yeni dönem kazı çalışmalarında açılan sondajlar vesilesiyle MS 7-8. yy'larda inşa edildiği düşünülen apsisli bir yapının temelleri (Kuzey Kilise) tespit edilmiş, bu yapının MS 11. yy başlarında dönüştürülerek bir mezar/şapel olarak kullanım gördüğü anlaşılmıştı. Bununla birlikte alan genelinde daha alt kotlarda Roma Dönemi'ne tarihlenen temel mimarisinin izleri tespit edilmişti.

2017-2018 yılı arazi kampanyalarında kilise yapısı ve sonraki evresinde mezar/şapel niteliği kazandırılan mimariyi anlamak amacıyla yapının kuzeyinde ve kuzeydoğusunda çalışmalara devam edilmiştir. Yapının kuzeyinde gerçekleştirilen çalışmalarda, öncelikli olarak alanın en geç kullanım evresine tarihlendirilebilecek depolama amaçlı olarak kullanılan, tahrip edilmiş halde 2 adet *pithos* yuvası açığa çıkarılmıştır. Bu *pithos*ları desteklemek amacıyla kullanılmış moloz taşların temizlenmesi ve yerinden kaldırılması

Adramytteion – Kazı Alanları ve Delgi Sondaj Noktaları

çalışmaları esnasında Roma Dönemi'ne tarihlenen aslan başlı figüratif masa ayağı tespit edilmiştir. *Pithos*ların kaldırma işleminin ardından kuzeybatı-güneydoğu doğrultulu bir duvar sırasının tahrip edilerek oturtulduğu anlaşılmıştır. Alanın batı kısmında ise daha üst kotta doğu-batı doğrultuda hat çizerek güney yönde devamlılık gösteren ve mekânsal düzenleme yaratan başka bir duvar sırası daha tespit edilmiştir. Söz konusu duvarın doğusunda, mezar/şapelle ilişkili apsisin kuzeyinde, pişmiş toprak tuğla ve kiremitlerle oluşturulmuş hazne ve bağlantılı olarak açmanın doğusundan uzanarak gelen doğu-batı doğrultulu, aksiyal ilişkide, kilisenin geç dönemi ya da mezar/şapeli evresi altyapısıyla ilişkili olarak düşünülebilecek bir kanal sistemi tespit edilmiştir.

2018 yılı çalışmaları neticesinde kilise-mezar/şapelin kuzey yündeki duvarı tamamen açığa çıkarılmıştır. Açığa çıkarılan bu duvarın, orijinal planı korunmuş olan kilise apsisine bağlantısının aksiyal uyumsuzluğunun yanı sıra, kilise apsisin dış yüzünde sağlamlaştırma için kullanılmış destek harçları, her iki kullanım evresiyle bağlantılı açığa çıkardığımız ek yapı düzenlemeleri, kilise-mezar/şapeli dönüşümüyle ilişkili stratigrafiyi doğrulamaktadır.

2018 yılı çalışmaları sırasında söz konusu alanda kuzeydoğu köşede, kesit içine uzanan doğu-batı doğrultuda kireç taşı plakalardan oluşturulmuş zemin döşemeleri tespit edilmiştir. Bu zemin, taban altından gelen seramik malzemelerden de anlaşıldığı üzere MS 2.-3. yy'a tarihlenmektedir. 2016 yılı çalışmalarında aynı bölge ve kotta tespit edilen ve kısmen açığa çıkarılmış temel mimarisi, bu zeminle çağdaş bir kronoloji sunmakta olup alan içerisindeki Bizans Dönemi öncesi evreye ait Roma Dönemi konut mimarisine ilişkin kurguları da güçlendirir niteliktedir.

2015 yılında başlayan çalışmalarla birlikte MS 5.-6. yy'dan kentin terk edildiği 14. yy'a kadar olan süreçte, önceki dönem kazı çalışmalarında tespit edilmiş kilise, seramik fırını ve mezar alanları, 2012 yılı sonrası yeni dönem kazı çalışmalarında tespit edilen bir diğer kilise ve sonrasında dönüştüğü mezar/şapel kullanımıyla birlikte bütüncül olarak değerlendirildiğinde, C Bölgesi için tanımlanmış bir dinsel topoğrafya ve bunun devamlılığı söz konusudur. Zira MS 7.- 8. yy kilisesi, MS 11. yy sonlarında mezar/şapele dönüştürüldüğünde bu bölgeye MS 12. yy başlarına tarihlenen yeni bir kilise eklenmiştir. Elde edilen bulgular, kentin piskoposluk listelerinde adının geçmesiyle ilgili tarihsel veriyi desteklemekle birlikte, MS 11. yy sonuna doğru Ege'de kurduğu donanmayla mevcut dengeler üzerinde tehditler oluşturan Çahas (Çaka Bey) tarafından 1092 yılında yağmalanan ve sakinlerinin kovulduğu bilinen Adramytteion'da, I. Aleksios Komnenos Dönemi'nde, kentin aynı yerde baştan aşağı restore ettiği antik kaynaklarca zikredilen tarihsel süreçle uyumluluk göstermesi açısından oldukça kıymetlidir (Anna Komnene, Alexias, XIV,I).

Antropoloji Çalışmaları

2017-2018 yıllarında gerçekleştirilen antropoloji çalışmaları, arazide sürdürülen mezar açma çalışmaları ve 2012-2018 yılları arasında kent genelinde açığa çıkarılmış iskeletlerin morfolojik ön analizler için kazı

imkanları dahilinde alanda oluşturulan laboratuvar çalışmaları olarak gerçekleştirilmiştir.

Özellikle C Bölgesi'ndeki kilise ve sonraki süreçte mezar/şapel olarak tanımlanan yapıyla ilişkili olarak büyük bir kısmına çoklu gömü yapılmış 10'dan fazla mezardan 30'dan fazla bireye ait iskelet çıkarılmış ve biyoarkeolojik çalışmalar için koruma altına alınmıştır. Bu çalışmalar sırasında tespit edilen mezarlar MS 6. yy'dan MS 14. yy'ın başlarına kadar geniş bir kronoloji içine yerleştirilmiş olup alan için önerdiğimiz kronolojik süreci doğrular niteliktedir.

Bu bağlamda Yunan ve Roma Dönemi nekropolü henüz tespit edilememiş kentin, tespit edilen ve Geç Roma - Bizans Dönemi'ne tarihlenen mezarlarının kendi dönemleri içerisinde değerlendirilerek, öncelikli olarak diyet ve hastalıklarına ait verilerin ortaya konulup ileri biyoarkeolojik analizlerle Adramytteion'da yaşamış insan gruplarının sosyal-fiziki şartlarına dair yeni bilgilerin ortaya konulması amaçlanmaktadır. Çalışmaların sonuçları hazırlanmakta olan kazı monografisinde paylaşılacaktır.

Paleocoğrafya Çalışmaları

Kent genelinde 2014 yılından bu yana sürdürülen paleocoğrafya çalışmalarıyla birlikte, kuzeydeki Bergaztepe'nin (B Bölgesi) günümüzden 6000 yıl kadar önce ana kaya üzerine gelen transgresif bir deniz ilerlemesiyle başlayıp giderek derinleşen bir su ortamına doğru gidişi tespit edilmiş ve kentin bulunduğu topografyanın bir yarım ada niteliğinde olduğu anlaşılmıştır.

2017 kampanyası dahilindeki çalışmalar, 'Fidanlık' olarak adlandırılan mevkiinin Karınca Dere'ye bakan kesimindeki alüvyal dolgu alanlarında ve kentin olası ikinci limanının araştırılmasına yönelik olarak yapılmıştır. Bu sahada yürütülen 4 adet delgi-sondajla birlikte antik kent çevresindeki delgi-sondajların sayısı 20'ye ulaşmıştır.

Adramytteion –
C Bölgesi Kilise-Mezar
Şapel Yapısı

Adramytteion – Aslan Başlı
Figüratif Masa Ayağı

2017 kampanyası dahilinde gerçekleştirilen sondaj çalışmalarında genel sediman stratigrafisi şu şekildedir: En altta değişen derinliklerde başlayan anakaya, onun hemen üzerinde yine değişen kalınlıklarda bir yapı katı, bunu takip eden bol miktarda denizel fosil, bitki kalıntısı (*Posidonia* sp.) ile köşeli taş parçaları

içeren bir sığ deniz fasiyesi ve onun üzerinde ise bugünkü yüzeye kadar gözlenebilen taşkın ovası sedimanları tespit edilmiştir. Sedimanların içerisinde birkaç küçük parça dışında *diagnostik* keramik buluntusuna rastlanılmamıştır. Sığ deniz sedimanlarının hemen yapı kalıntılarının üzerine gelmesi ise tarihi dönemlerdeki bir tektonik harekete (deprem) bağlı bir çökme olayı ile ilişkilendirilebilir.

2014-2018 yılları arasında sürdürülen paleocoğrafya çalışmaları, kentin konumlandığı topografyanın ana-kara ile bağlantısı ve kıyı çizgisinin gelişimini ana kronolojik hatlar çerçevesinde ortaya konmuş ve böylelikle dönemsel olarak kent yayılımı açıklanmıştır. Gelecek dönem kampanyalarının bu bağlamda antik kaynaklarda zikredilen (Strabon, XIII, 51) ve kentin henüz tespit edilememiş ikinci limanın Karınca deresinin denize ulaştığı alan ve çevresinde olup olmadığı sorunsalı üzerine sürdürülmesi hedeflenmektedir.

Limn Çalışmaları

2012 yılında, ön rölövesi tamamlanan kentin antik kaynaklarda da zikredilen iki limanından biri olan ve kısmen alüvyal kumluk altında kıyı şeridinde konumlanan limandaki rölöve çalışmalarına devam edilmiştir.

Bu hususta ilk olarak liman bölgesinde drone vasıtasıyla fotoğrafçılık çalışmaları yapılmış, bu çalışmanın neticesinde liman gövdesini oluşturan her bir blok numaralandırılarak *Cors GPS* vasıtasıyla ölçümleri gerçekleştirilmiştir. Ardından yapılan ölçümler eşliğinde *CAD* ortamında blok sıralarının kotları da göz önüne alınarak evreli plan çalışması devam ettirilmiştir. Limanın derinlikte konumlanan kuzeybatı bölümünde sualtı belgelemesi için aletli dalış çalışması yapılmıştır.

Antik limanın duvar sıraları, çevresinde gözlemlenen köşe derzli bloklar ve genel planı doğrultusunda limanın MÖ 4. yy'dan itibaren kullanım gördüğü daha önceki rapor ve sunumlarda (Özgen 2013a; Özgen

2013b) belirtilmiş olup liman gövdesinde kullanılan hidrolik beton ve alternatif duvar sıralarının farklı bir evreye işaret etme durumu, gerçekleştirilen rölöve çalışmalarıyla belgelenmeye ve yorumlanmaya çalışılmıştır.

Hali hazır tespitlerle, Batı Anadolu'nun günümüze kadar korunmuş en erken limanlarından biri olma özelliğini taşıyan Adramytteion limanına dair çalışmalara önümüzdeki gelecek kazı dönemlerinde de devam edilecektir.

Körfez Yüzey Araştırmaları

2015 yılında Adramytteion'u egemenlik alanıyla birlikte bir bütün olarak ele almak amacıyla kazı çalışmalarına paralel olarak başladığımız "Adramytteion Kenti Egemenlik Alanı Yüzey Araştırması" projesinin 4. arazi kampanyası tamamlanmıştır. 2018 yılı itibarıyla başlıca olarak aralarında prehistorik yerleşimler, Klasik-Hellenistik dönemlere tarihlenen kale yerleşimleri, kırsal yerleşimler, antik taş ocakları, kaya oyu mezarlar, gözetleme kuleleri ve su kemerleri gibi tespitlerin yanı sıra ilk Türk yerleşimlerine ait tamgalar ve bölgenin Osmanlı Dönemi tarihsel topografyasına da ışık tutacak nitelikte köprüler, kiliseler ve sivil mimari örneklerin de bulunduğu 116 farklı tespit ve belgelemede bulunulmuştur.

2017 ve 2018 yıllarında yüzey araştırmamızın yoğunluğunu Burhaniye, Ayvalık ve Edremit ilçelerinde oluşturmuştur. Önceki yıllarda yürüttüğümüz çalışmalarda tespit ederek belgelemelerini tamamladığımız prehistorik yerleşimlere Balıkesir İli, Edremit İlçesi, Eroğlan Mahallesi'nin yaklaşık 800 m. güneybatısında, kayaç bir tepe üstünde konumlanan Mandıra Tepe de eklenmiştir. Tepenin güney ve kuzeybatı yamaçları üzerinde, kuzey-güney doğrultulu yer yer harç kullanımlı moloz örgüde duvar sıralarıyla birlikte özellikle yamaçlarda yoğunluk gösteren ve Prehistorik Dönem'den, Bizans Dönemi'ne kadar süreklilik arz eden seramik buluntular saptanmıştır. Alandaki en erken buluntular, kırmızı ve kahverengi tonlarda,

Adramytteion – Kilise-Mezar/Şapeli Kuzey Görünüm

Adramytteion –
Antik Liman
Havadan Görünüm

yüzeyleri perdahlanmış, kalın ve orta-kalın cidarlı Tunç Dönemi seramikleridir. Bununla birlikte literatüre Kuzey Batı Anadolu Gri Seramiği olarak geçmiş gri hamurlu, çok yönlü yüzey perdahları belirgin çömlek parçaları, siyah astarlı Klasik/Helenistik Dönem seramikleri ve Roma Dönemi DSA, DSB grubu sigillatolar ile LRC grubu *red slip ware* gri hamurlu parçalar tespit edilen buluntular arasındadır. Bizans Dönemi seramikleri ise bitkisel ve geometrik bezemelerle süslenmiş olup Orta ve Geç Bizans Dönemi'nin belirgin örneklerini teşkil etmektedir.

Prehistorik tespitlerimiz arasında, önceki araştırmalarımız kapsamında ilk kez literatüre yansıyan Sülüklüleşme'de 2017-2018 yıllarında çalışmalara devam edilmiştir. Burhaniye İlçesi, Kızılkı Mahallesi'nin yaklaşık 600 m güneydoğusunda Sülüklüleşme'nin güneyinde konumlanan alan, Köydere ve Damlarca Deresi arasında alçak bir höyük niteliğindeki bu alanda yapılan çalışmalarda yüzeyden tanımlanabilir mimarinin saptanamamış, ancak yerleşimde yapılan incelemelerde, oldukça fazla sayıda çay taşı ve sileks malzeme tespit edilmiştir. Bu prehistorik saptamaların arasında baltalar, parçalı olarak ele geçen öğütme tablası, silindirik ezgi taşı ile birlikte tespit edilen ve bölge prehistoryası için yeni saptamalar niteliğinde neolitik Döneme tarihlenen seramik buluntular arasında ip kulplu çömlek parçası tekil örnek niteliğindedir.

2015 ve 2016 yılları tespitlerimiz arasında, farklı mevkilerde antik dönem malzeme ve teknik araştırmaları kapsamında belgelediğimiz, antik taş ocakları da (Kızılcabayır Sırtı (Yıkıklar), Dutluca Merdivenli Kaya, Hisarköy Tirkeç Tepe, Tayheli Taş Ocakları, Yılanlı Tepe) bulunmaktaydı. Büyük bir kısmı yerel nitelikteki bu taş ocaklarına 2017 yılında yaptığımız

çalışmalarda bölgesel mahiyette büyük bir işletme olduğunu düşündüğümüz Burhaniye İlçesi, Pelitköy Mahallesi'nin 2.5 km kuzeyinde yer alan Boşnak Tepe de eklenmiştir. Konumlandığı tepenin denize bakan kuzey yamaçlarında yer alan ana kaya kütlelerinde, genel plan olarak kuzey-güney doğrultusunda adeta küçük bir kanyon yaratır nitelikte, dörtgen form veren bir yarım - cep - biçimindedir. Yan cepheleri ortalama 15 m yüksekliğe sahip olan taş ocağında, taş çıkarma işlemlerinden kalan kanalları, murç ve kama izlerini görmek mümkündür. Üst üste binen dörtgen geometrili basamak formu kademeli ana kaya kütleleri, taş ocağından arda kalan durumu gözler önüne sermektedir.

2017-2018 yılları yüzey araştırmalarımız kapsamında bir başka belgelememiz ise Adramyttene karasal düzlüğünü kontrol eden ve bu anlamda kırsal alan organizasyonu içinde önem arz eden kaleler sisteminin güneydeki uzantısı niteliğinde, Balıkesir İli, Ayvalık İlçesi, Çamoba Mahallesi'ne bağlı Asartepe'de ve Burhaniye İlçesi Kuyumcu Mahallesi'ne bağlı Kaplan Sivrisi ile Karadere Mahallesi'ne bağlı Asarkaya'da gerçekleştirilmiştir. Asartepe, tepe yerleşiminin üst düzlüğü bir üst teras niteliğinde, çevre panoramaya hâkim, Thebe düzlüğü ve Ayvalık Adaları'na bakan bir görüş açısına sahiptir. Tepe, bu hâkim konumda, önceki çalışmalarda değinilen örneklerle benzer nitelik ve işlevde -bölge kontrolü sağlamak amacıyla- bir kale yerleşimidir. Tepe düzlüğü ve tepeyi tüm yönlerden çevreleyen yamaçlarda gerçekleştirilen yüzey taraması neticesinde yoğun Klasik-Hellenistik Dönem siyah astarlı seramikleri, Roma Dönemi *sigillatoları* ve Bizans Dönemi sırlı seramikleri tespit edilmiştir. Bunlarla birlikte üst terasın güneybatı yamacında, çok sayıda parça halinde her iki yanında aslan betimleriyle birlikte, korunagelen sağ kolunun devamında

Adramytteion –
Mandıra Tepe
Havadan Görünüm

elinde *phiale* tutar vaziyette betimlenmiş ve paralel örneklerinden net bir şekilde anlaşıldığı üzere Kybele tasvirine ait figürin de buluntular arasındadır.

Benzer nitelik ve işlevde bir kale yerleşimi, Kuyumcu Mahallesi'nin yaklaşık 3.5 km güneydoğusunda konumlanmakta olan Kaplan Sivrisi'dir. Kuzey yönde Edremit düzlüğüne doğru geniş bir panoramaya sahip olup batı yönde Altınova Sahili'nden Bababurnu'na kadar geniş bir görüş açısına hakim alan oldukça dik yamaçlar üzerinde konumlanmış olup 966 m rakıma kadar ulaşmaktadır.

Tepelik alanın yamaçlarının belirli bir seviyesinden itibaren bir çevre duvarıyla tahkim edildiği kuzeybatı, batı, güneybatı, güney ve güneydoğu yönlerdeki tespitlerle anlaşılmıştır. Bu yerleşimde, benzer nitelikteki diğer kale yerleşimlerde *in situ* halinde korunagelmeyen kuzeybatı yönde yer yer üç sıra yükseklikte günümüze ulaşmış rektagonal ve bosajlı bloklardan örülü duvar sırası tespit edilmiş ve kayaç tepe üzerinde kısmen gözlemlenebilen temel sırası izlerinden anlaşıldığı üzere bu duvar sırasının batı yamaçta da devamlılık gösterdiği anlaşılmıştır. Alan, güney ve güneybatı yamaçlarda ise bir kısmı tek sıra halinde takip edilebilen rektagonal, bosajlı bloklara sahiptir. Tespit edilen buluntular arasında Hellenistik Dönem'in seramik gruplarından olan siyah astarlılar en belirgin grup olarak göze çarpmaktadır. Tepenin tahkim sınırları içerisinde gerçekleştirilen yüzey taraması neticesinde çoğunluğunu yalın grupların oluşturduğu seramik malzemeler ile Arkaik Dönem'e (?) tarihlenebilecek gri tonlarda kil rengine sahip gövde parçası da tekil bir örnek olarak tespit edilen seramik parçaları arasındadır.

Karadere Mahallesi'ne bağlı Asarkaya da batı, güney ve doğu yönde, (doğudaki daha derin olmak üzere)

vadiye, kuzey hariç her yöne hâkim bir panorama sunan kaya kütleleri üzerinde tahkimlendirilmiş bir kale niteliği göstermektedir. Kaya kütlelerinin, kuzey, kuzeybatı, batı, ve güneybatı yönlerde tahkim edildiği, günümüze ulaşamayan duvar örgüsünün alt sırasını oturtmak için kaya üzerine traşlanan temel basamak sıraları ile takip edilebilmektedir. Tahkimat sınırları içerisinde zirvenin kuzeybatısında, yaklaşık olarak 4 m çapında anakaya zemine dairesel formda oygu bir sarnıç da ayrıca belgelenmiştir. Alanda tespit edilen seramiklerin benzer diğer yerleşimlerle aynı kronoloji içerisinde olduğu saptanmıştır. Sonuç olarak 2015 yılından bu yana Adramytteion *khorasında* tespit edilen bu tahkimli alanlar, kuşkusuz bir savunma ağı ilişkisi sunmakla birlikte, kırsal alanın güvenliği, merkez kentin siyasal etki alanı, bölge yol ağlarıyla bağlantısı ve kontrolünün değerlendirilmesi açısından oldukça zengin veriler ortaya koymaktadır.

Adramytteion – Sülükçeşme'de Tespit Edilen Buluntular

Adramytteion – Boşnak Tepe Taş Ocağı Havadan Görünüm

2017-2018 çalışmalarımız kapsamında Burhaniye İlçesi, Çoruk Mahallesi' nin yaklaşık 2 km kuzeydoğusunda, Burhaniye Kemer' den Edremit' e doğru uzanan şose yolun Çoruk Deresi' ni geçtiği noktada konumlanan, 4 kemeri açıkta bir kemeri toprak altında kalmış 5 geçişli ve Geç Osmanlı Dönemi' ne tarihlenebilecek bir başka köprü daha tespit edilmiştir. Hüyücek, Şahinler, Şarköy ve Yunuslar Mahalleri' nde tespit ettiğimiz köprülerle birlikte değerlendirildiğinde söz konusu bu yapıların bölgenin antik dönem ve devamındaki süreçte yol ve güzergâh sistemleriyle ilgili daha fazla bilgi sunacağını düşünmek mümkündür.

Bir başka tespitimiz ise Balıkesir İli, Burhaniye İlçesi, Ayvalık – Edremit otoyolunun Burhaniye ayrımından

yaklaşık 1 km sonra, Ören' in (Adramytteion) yaklaşık 1.5 km. doğusunda alüvyal düzlük üzerinde konumlanan su terazisi olmuştur. Önceki çalışmalarda Taylıeli Mahallesi, Karşıyaka Mevkii' nde tespit ettiğimiz su kemeriyle aynı aks üzerinde olan yapı, kuzeybatı-güneydoğu doğrultusunda yönlendirilmiş; irili, ufaklı moloz taş, tuğla parçaları ve yoğun moloz harç kullanılarak inşa edilmiştir. Korunagelmiş haliyle azami uzunluğu 3.95 m azami genişliği 1.65 m olarak ölçülmüş olan su terazisinin üzerinde toplam 4 adet künk kalıntısı tespit edilmiştir. Söz konusu künk kalıntılarından üçünün, kuzey ve güney profilde yarattığı oyuk hatları da ayırt edilebilmektedir. Bu yapılar, antik kaynaklarda zikredilen Adramytteion kırsalını da kapsar nitelikteki *neokastra* olarak adlandırılan kırsal alan düzenlemesiyle beraber tarımsal faaliyetleri canlandırma amaçlı gerçekleştirilmiş bir programın ya da daha geç dönemdeki bir düzenleme çerçevesinde imar edilmiş olabileceği değerlendirilebilir.

2017-2018 çalışmalarımızın önemli bir kısmı da Ayvalık ilçesine bağlı adalarda gerçekleştirilmiştir. Ayvalık Belediyesi' nin UNESCO Endüstriyel Miras Listesine adaylık hazırlıkları ilgisindeki talep ile gerçekleştirilen çalışmalarda çoğunluğu, manastırlar, kiliseler gibi bilinen Osmanlı Dönemi Rum Sivil Mimari örnekleri olup, bu kapsamda belgeleme çalışmalarına devam edilmiştir. Bu tespit ve belgelemeler arasında yer alan Güvercin Adası' ndaki kısmen korunagelmiş çevre duvarlarıyla sınırlandırılmış kompleks bir manastır yapısı dikkat çekicidir. Manastırın merkezinde tek nefli kareye yakın planlı, sonradan eklenmiş kırma çatılı bir narteksi olan kilise, kilisenin kuzeybatısında manastır duvarlarının kuzeybatı köşesine bitişik, doğu-batı doğrultulu ve dikdörtgen planlı, iki katlı bir yapı, kilisenin güney batısında manastır topluluğunun batı duvarına bitişik üç katlı bir kule yapısı ile kuzey duvara bitişik üç mekânla, doğuda ve batıda yapıların arasında yer alan doğu-batı doğrultulu

Adramytteion – Asartepe Havadan Görünüm

*Adramytteion –
Kaplan Sivrisi'nde
Tespit Edilen
Duvar Sırası*

uzunlamasına dikdörtgen planlı korunagelmemiş bir mekan ve manastır içinde üç adet sarnıç yapısı tespit edilmiştir.

Aynı kronoloji içerisinde değerlendirilebilecek tek nefli, olasılıkla kırma çatılı bir şapel de Hasır Adası'nda tespit edilmiştir. Yapı bol harç kullanımlı dış yüzeyleri düzleştirilmiş belirli bir standart sunmayan duvar örgüsüyle inşa edilmiştir. Pencere ve kapılar dışta, çerçeve içine alınmış ve basık kemer biçiminde sonlandırılmıştır. Yapının doğu duvarında, apsisin kuzey ve güneyinde basık kemerli birer niş yer almaktadır.

Ayvalık adalarında yer alan dikkat çekici bir başka tespit Çıplak Ada'daki tahkimli yerleşim olmuştur. Literatüre yanlış algıda *castrum* olarak geçen ve çapı yaklaşık olarak 60 m. olan, alanı çevreleyen yamaçlar ve tepe düzlüğünde dağınık halde moloz taş öbekleri gözlemlenmiştir. Söz konusu öbeklerin olasılıkla yükseltiyi çevreleyen tahkimin duvar sıralarına ait kalıntılar olduğu düşünülmektedir. Özellikle batı ve kuzey yamaç boyunca belirgin biçimde gözlemlenen bu moloz yığınlar yerelde yoğun olarak karşılaşılan sarımsak taşlarından oluşmaktadır. Tepelik yükseltinin güneybatısında yüzeyden görüldüğü kadarıyla yerel sarımsak taşından inşa edilmiş kuru duvar örgüsünde iki adet yapı tespit edilmiştir. Tepenin özellikle batı ve kuzey yöndeki yamaçlarında ve yamacın düzlüğe kavuştuğu alanlarda gerçekleştirilen yüzey taraması neticesinde yoğun miktarda günlük kullanımla ilişkili olarak çoğunluğu testi ve amphora formlarına ait seramik parçaları tespit edilmiştir. Ayrıca Hellenistik Dönem siyah astarlıları, Roma Dönemi seramik grupları arasında yer alan gri hamur-siyah astarlı parçalar ile *red slip ware* ve *sigillata* parçaları da tespit edilmiştir. Söz konusu Hellenistik Dönem tespitleri Maden Adası'nda tespit ettiğimiz orijinali Hellenistik Dönem'e tarihlenebilecek kule yapısıyla çağdaş aynı kronolojiyi sunmasının yanında kurgusu henüz tespit edilememiş olsa da adalar bütündeki Hellenistik Dönem'in bilinirliği açısından oldukça kıymetlidir.

Ayvalık ilçesi sınırlarında gerçekleştirdiğimiz son tespit ise Küçükköy Mahallesi sınırlarında yer alan kilise ve çevresinde temel mimarisiyle korunagelmemiş

*Adramytteion – Bölgede Tespit Edilen Klasik-Hellenistik
Kale Yerleşimleri*

kalıntılarıdır. Beşparmak Tepe'nin doğu yamacında, tepe zirvesinden yaklaşık 800 m. doğuda konumlanan alanın batısında eğimin arttığı noktada, güneydoğu ve doğu yönlerden teraslanan bir platform ve bu platform üzerinde kuzeybatı ve güneydoğu köşeleri yüzeyden görünür vaziyette korunagelmemiş muhtemel kilise yapısı tespit edilmiştir. Platformun doğusunda kalan düzlükte dikdörtgen plan oluşturduğu gözlemlenebilen, yerel kayrak taşı ve kum taşından yapıldığı anlaşılan, yoğun harç kullanımlı kilisenin çevre mimarisine dair başka bir yapı kalıntısı, yapının kuzey duvarından doğuya yönelen bir duvar sırası ile birlikte tespit edilmiştir. Söz konusu yapı kalıntısının yaklaşık olarak 25 m doğusunda ise ayrıca bu yapılarla ilişkisi muhtemel bir kuyu belgelenmiştir.

Yüzeyden görülür haldeki mimari durumu ve tespit edilen seramik gruplarından anlaşıldığı üzere alan, Bizans Dönemi'nde iskân edilmiş bir olası bir manastır (?) niteliği yansıttığını düşündürmektedir. Bununla birlikte, alan üzerinde saptanan kırmızı ve siyah tonlarda boyalı seramik parçaları, ilgili

Adramytteion – Güvercin Adası Manastır Genel Görünüm

literatüre de geçtiği üzere yerleşimin, Bizans Dönemi sonrasında Rum köyü olarak iskân görmeye devam ettiğine işaret etmektedir. Kilise yapısının etrafında gözlemlenen ve yüzeylerinde Yunanca yazıtlar görülen kiremit parçaları da yerleşimin kronolojisini ve iskânın Bizans sonrasındaki devamlılığını kanıtlar niteliktedir. Detayı yayın çalışmasında ele alınacak olan kalıntılar, kaynaklarda *Agia Karouda* şapeli ile ilişkilendirilmektedir.

Kaynakça

Antik Kaynaklar

Anna Komnena, Aleksias Anna Comnena, *The Alexiad* (Çev: E.A. Dawes), Cambridge - Ontario, 2000.

Strabon, *Antik Anadolu Coğrafyası* (Geographika: XII-XIII-XIV) (Çev.: Prof. Dr. Adnan Pekman), İstanbul: Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1993.

Modern Kaynaklar

Özgen H.M.

2013a “Adramytteion Kenti (Ören) 2012 Kazı ve Onarım Çalışmaları”, *27. KST* 1, 2005: 229-240.

2013b “Adramytteion (Ören) Kazılarına Başlarken”, *Tebe Haberler* 36, 2013: 4-13.

2014 “Adramytteion Kenti (Ören) Kazı ve Onarım Çalışmaları 2013”, *Tebe Haberler* 37, 2014: 23-28.

2016 “Adramytteion (Ören) 2015 Çalışmalarının Ardından”, *Tebe Haberler* 41, 2016: 22-25.

2017 “Kuzey Ege Arkeoloji Araştırmaları ve Uygulama Merkezi (KEAM) Adramytteion Egemenlik Alanı Çalışmaları 2015-2016”, *Tebe Haberler* 43, 2017: 47-59.

Bünyat Burak Aykanat – Ali Öztürk

2017 Yılı Alaca Höyük Kazısı Çalışmaları Ön Raporu

Çorum İli'nin 50 km güney batısındaki Alaca Höyük, Hitit ve Erken Tunç Çağı uygarlıklarının önemli merkezlerinden biridir. Son yıllarda Alaca Höyük'te yapılan kazı çalışmaları Hitit, Hatti (Erken Tunç Çağı) ve Kalkolitik Çağ kültürleri hakkında bilgilerimizin artmasına neden olmuştur.

2017 yılı kazı çalışmaları, höyüğün doğu yönünde güney – kuzey istikametinde ve höyüğün güney batı yönünde gerçekleştirilmektedir. 2017 yılı çalışmaların da höyüğün bu bölgelerinde J3, J4, G4, G5 ve H4, H5 alanlarında üç farklı kültür katmanının da araştırmalar yürütülmüştür (Plan 1).

1. Alaca Höyük 2017 Yılı Erken Dönem Alanı Çalışmaları

Anadolu'nun büyük, görkemli ve kesintisiz bir tabakalaşmaya sahip en önemli yerleşimlerinden biri olan Alaca Höyük'te Kalkolitik Döneme tarihlenen

tabakalar (9-14. tabakalar) 1936-1967 yılları arasında yapılan kazılarda saptanmıştır. Prof. Dr. Aykut Çınaroğlu başkanlığında başlayan yeni dönem kazı planı, Orta Anadolu için oldukça güçlü olan Hitit dönemini ele almakla birlikte, höyük tabakalaşmasını anlayarak yeniden düzenlemek ve höyükteki en erken tabakalara ulaşabilmek amaçları doğrultusunda hazırlanmıştır. Bu doğrultuda 2011 yılında “Erken Dönem Araştırma Alanı” çalışmalarına başlanmıştır. 2011-2012 yıllarının ardından 5 yıl ara verilmiş ve kazı çalışmaları 2017 yılında yeniden başlatılmıştır. 10 Temmuz 2017 tarihinde başlatılan çalışmalar, kuzeyden güneye doğru H4(19), H4(24) ve H5(4) plankarelerinde yürütülmüştür (Plan 1). Ancak 5 yıl verilen ara nedeniyle tahrip olan profillerin düzeltilmesi için kazılan alan doğuda H4(25) ve batıda H4(23) plankarelerin içine doğru genişletilmiştir. 10x10 m olan plankareler, daha detaylı bir araştırma yapılabilmesi için 5x5 m'lik alanlara ayrılmıştır. Kazılan alan toplamda kaç kaç metre oluyor? Tüm alan kuzey, orta ve güney olmak üzere üç bölüme ayrılarak açıklanacaktır.

Kuzey Alan H4(19/3) ve H4(19/4): Her iki plankare, 10x10 m olan H4(19) ana plankaresinin güney bölümünü oluşturmaktadır (Plan 1). Söz konusu alan, üstteki Hitit blokajı nedeniyle oldukça tahrip olmuştur. Kuzey alanın doğu bölümünde Hitit blokajının altında, turuncu-pembe renkte yanık bir topraktan oluşan bir tabaka tespit edilmiştir. Bu tabakayı oluşturan turuncu-pembe renkteki toprak yerleşime dışarıdan getirilmiş ve blokajın yapılacağı alanın düzeltilmesi için kullanılmış olmalıdır. Kuzey alanın batısına doğru, daha alçak bir kotta, “element” olarak tanımladığımız E31 ve E32 tespit edilmiştir. Söz konusu alanlar, yumuşak topraklıdır ve küçük boyutlu taşlarla kaplıdır. Buradan toplanan çanak çömlek kıvılcak-kahverengi tonlarda, el yapımı, dış yüzeyleri düzeltili Basit Mal niteliğindedir ve İlk Tunç Çağı'nın erken evrelerinin özelliklerini yansıtmaktadır. Alanın en batısında, daha aşağıdaki kotta, oldukça tahrip olmuş bir fırına (E35) ait olabilecek buluntular ile karşılaşmış, yanık ve küllü bir toprak ve tabana döşenmiş seramik parçaları tespit edilmiştir. E35'in kuzeydoğusundaki alanda ise basamaklı bir görünüme sahip kerpiçten bir platform (Pl. 1) açığa çıkarılmıştır (Plan 2). Platformun temizlenmesi sırasında, ilk katta, gömülü bir şekilde kaideli bir çömlek parçası, az bir yükselti ile ilk kattan ayrılan ikinci katta ise memecikli “S” profilli bir başka çömlek ele geçirilmiştir (Res. 1, 2). Saptanan her iki örnek hamur, renk, yüzey işlemleri ve form bakımından, 9. yapı katına tarihlenen seramik kaplar ile benzerlik göstermektedir. Tabana döşenmiş seramik parçaları ise el yapımı, koyu renkli, parlak açkılı örneklerden oluşmakta ve bölgenin “Kalkolitik dönem” seramik geleneğinin özelliklerini yansıtmaktadır.

Enstitü Yayınları

Bilimsel Dizi

- Alparslan, M., *Yayımlanmamış Boğazköy Tabletleri (Bo 8486-8694) / Unpublizierte Boğazköy Tafeln (Bo 8486-8694)*, İstanbul, 2016.
- Doğan-Alparslan, M., *Hitit Kralı II. Muwatalli: Kişiliği ve İcratı - Filolojik Belgeler Işığında, Studia ad Orientem Antiquum - 1*, İstanbul, 2012.
- Baykan, D., *Allianoi Tıp Aletleri, Studia ad Orientem Antiquum - 2*, İstanbul, 2012.
- Alparslan, M. (Haz.), *Hititolojiye Giriş, Instrumental Linguarum Antiquarum 1*, (Dizi Editörü B. Demiriş), İstanbul, 2009.
- Corpus Vasorum Antiquorum, *Türkiye Cumhuriyeti (Turkish Republic 1, Fascicule 1), Silifke Museum (K. L. Zoroğlu)*, İstanbul, 2008.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 2 / Anamur Museum, Vol. 1, *Roman Provincial Coins* (O. Tekin - S. Altınoluk), İstanbul, 2007.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 3 / Çanakkale Museum, Vol. 1, *Roman Provincial Coins of Mysia, Troas etc.* (O. Tekin - S. Altınoluk - F. Körpe), İstanbul, 2009.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 4 / *Ancient Coins from Mysia, Troad and Aeolis in the Collection of Selçuk Tanrikulu* (O. Tekin - A. Erol-Özdizbay), İstanbul, 2010.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 5 / *Tire Museum. Vol. 1: Roman Provincial Coins from Ionia, Lydia, Phrygia and, etc.* (O. Tekin - S. Altınoluk), İstanbul, 2011.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 6 / *Burdur Museum. Vol. 1: Pisidia, Part 1: Adada-Prostanna* (H. Köker), İstanbul, 2011.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 7 / *Ödemiş Museum. Vol. 1: Roman Provincial Coins of Ionia, Lydia and etc.* (O. Tekin - S. Altınoluk), İstanbul, 2012.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 8 / *Muğla Museum. Vol. 1: Caria* (O. Tekin - A. Erol-Özdizbay), İstanbul, 2012.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 9 / *The Özkan Arıkan Türk Collection Vol. 1: Troas* (O. Tekin - A. Erol-Özdizbay), İstanbul, 2015.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 10 / *The Yavuz Tatış Collection Part 1: Ionia and Lydia* (O. Tekin), İstanbul, 2016.
- Sylloge Nummorum Graecorum - Turkey 9 / *The Özkan Arıkan Türk Collection Vol. 2: Aeolis* (O. Tekin - A. Erol-Özdizbay), İstanbul, 2017.
- Corpus Ponderum Antiquorum et Islamicorum, *Turkey 1 / The Collection of Klima Plus in Silifke Museum, Greek, Roman, Byzantine and Islamic Weights* (O. Tekin - A.M. Merzeci), İstanbul, 2012.
- Corpus Ponderum Antiquorum et Islamicorum, *Turkey 2 / İstanbul Archaeological Museums, Greek, Roman, Byzantine and Islamic Weights in the Department of Metal Objects* (O. Tekin - G. Baran Çelik), İstanbul, 2013.
- Tekin, O., *Balance Weights in the Aegean World / Classical and Hellenistic Periods*, İstanbul, 2016.
- Savaş, O.S., *Anadolu (Hitit-Luvi) Hiyeroglif Yazıtlarında Geçen Tanrı, Şahıs ve Coğrafya Adları/Divine, Personal and Geographical Names in the Anatolian (Hittite-Luvian) Hieroglyphic Inscriptions*, İstanbul, 1998.

Bilimsel Toplantılar Dizisi

- Alparslan, M., *Places and Spaces in Hittite Anatolia I: Hatti and the East*, İstanbul, 2017.
- Delemen, I. - O. Casabonne - Ş. Karagöz - O. Tekin (eds.), *The Achaemenid Impact On Local Populations and Cultures in Anatolia*, İstanbul, 2007.
- Diñol, Ali M. (Yayına Haz.), *Çağlar Boyunca Anadolu'da Yerleşim ve Konut Uluslararası Sempozyumu (5-7 Haziran 1996)/International Symposium on Settlement and Housing in Anatolia Through the Ages (5-7 June 1996)*, İstanbul, 1999.
- Fischer, B. - H. Genz - E. Jean - K. Köröglü (eds.), *Identifying Changes: The Transition from Bronze to Iron Ages in Anatolia and its Neighbouring Regions*, İstanbul, 2003.

Sürelî Yayın

- Colloquium Anatolicum I (eds. M. Doğan-Alparslan - M. Alparslan), İstanbul, 2002.
- Colloquium Anatolicum II (eds. M. Alparslan - M. Doğan-Alparslan), İstanbul, 2003.
- Colloquium Anatolicum III (eds. M. Alparslan - M. Doğan-Alparslan), İstanbul, 2004.

- Colloquium Anatolicum IV (eds. M. Doğan-Alparslan - G. Ergin), İstanbul, 2005.
- Colloquium Anatolicum V (eds. H. Peker - G. Ergin), İstanbul, 2006.
- Colloquium Anatolicum VI (eds. M. Alparslan - H. Peker), İstanbul, 2007.
- Colloquium Anatolicum VII (eds. M. Doğan-Alparslan - M. Alparslan - H. Peker - G. Ergin), İstanbul, 2008.
- Colloquium Anatolicum VIII (eds. M. Doğan-Alparslan - Y. G. Ergin - M. Alparslan - H. Peker), İstanbul, 2009.
- Colloquium Anatolicum IX (eds. M. Alparslan - Y. G. Ergin - H. Peker - M. Doğan-Alparslan), İstanbul, 2010.
- Colloquium Anatolicum X (eds. Y. G. Ergin - M. Doğan-Alparslan - M. Alparslan - H. Peker), İstanbul, 2011.
- Colloquium Anatolicum XI (eds. M. Alparslan - A. Akkaya), İstanbul, 2012.
- Colloquium Anatolicum XII (eds. M. Alparslan - F. Kaynar), İstanbul, 2013.
- Colloquium Anatolicum XIII (eds. M. Alparslan - B. Hümmüzlü-Kortholt - N. Karul - E. Kortanoğlu), İstanbul, 2014.
- Colloquium Anatolicum 14 (eds. B. Hümmüzlü - M. Alparslan - N. Karul - E. Kortanoğlu), İstanbul, 2015.
- Colloquium Anatolicum 15 (eds. E. Kortanoğlu - M. Alparslan - B. Hümmüzlü - N. Karul), İstanbul, 2016.
- Colloquium Anatolicum 16 (eds. E. Kortanoğlu - M. Alparslan - B. Hümmüzlü - N. Karul), İstanbul, 2017.
- Colloquium Anatolicum 17 (eds. E. Kortanoğlu - B. Hümmüzlü - M. Alparslan - N. Karul), İstanbul, 2018.

Kazı Monografileri

- Köröglü, K. (ed.), *5. Yılında Yumuktepe/The V. Anniversary of the Excavation at Yumuktepe (1993-1997)*, İstanbul, 1998.

Popüler Dizi

- Alp, S., *Hititler'in Mektuplaşmaları*, İstanbul 2001².
- Alparslan, M., *Eski Anadolu'da Ticaret (MÖ II. Binyıl)*, İstanbul, 2010.
- Altınoluk, S., *Eskiçağ'da Irmak Tanrıları*, İstanbul, 2010.
- Anadolu (Usman), M., *Antik Çağ'da Et ve Balık Pazarları*, İstanbul, 2003.
- Baykan, C. - D. Baykan, *Eskiçağ'da Cam*, İstanbul, 2012.
- Bursa, P., *Antikçağ'da Anadolu'da Balık ve Balıkçılık*, İstanbul, 2010.
- Çete, I., *Geçmiş Yolculuk Bir Gezi Rehberi, Journey into the Past: A Short Guide*, İstanbul, 1996 (Tükendi).
- Çokay, S., *Antikçağ'da Aydınlatma Araçları*, İstanbul, 2000².
- Delemen, I., *Antik Dönemde Beslenme*, İstanbul, 2003².
- Delemen, I. - S. Çokay-Kepçe, *Yunan ve Roma Kap Formları Sözlüğü*, İstanbul, 2009.
- Demiriş, B., *Eskiçağ'da Yazı Araç ve Gereçleri*, İstanbul, 2002³.
- Diñol, B., *Eski Önasya ve Mısır'da Müzik*, İstanbul, 2003².
- Diñol, B., *Eski Önasya Toplumlarında Suç Kavramı ve Ceza*, İstanbul, 2003².
- Dürüşken, C., *Eskiçağ'da Spor*, İstanbul, 1995 (Tükendi).
- Dürüşken, C., *Roma Dini*, İstanbul, 2003.
- Eğilmez, M., *Hitit Ekonomisi*, İstanbul, 2005.
- Fazlıoğlu, İ., *Eskiçağ'da Dokuma*, İstanbul, 2001².
- Fırat, M., *Antik Çağ'da Taş Duvar İşçiliği*, İstanbul, 2016.
- Gülbay, O., *Eskiçağ'da Tuvalet Kültürü*, İstanbul, 2004.
- Hırçın, S., *Çivi Yazısı Ortaya Çıkışı, Gelişmesi, Çözümü*, İstanbul, 2000³.
- Hümmüzlü, B., *Eski Yunan'da Ölü Gömme Gelenekleri*, İstanbul, 2008.
- Iren, K., *Vazo Resimlerinin Işığında Eski Yunan Çanak Çömlekçiliği*, İstanbul, 2003.
- Karagöz, Ş., *Eskiçağ'da Depremler*, İstanbul, 2005.
- Köröglü, G., *Anadolu Uygarlıklarında Takı*, İstanbul, 2004.
- Özdizbay, A., *Eski Yunan'da Tarım*, İstanbul, 2004.
- Salman, B., *Eskiçağ'da Güneş Saatleri*, İstanbul, 2007.
- Serdaroğlu, Ü., *Eskiçağ'da Tıp*, İstanbul, 2002².
- Tekin, O., *Eskiçağ'da Para, Antik Nümitmatikçe Giriş*, İstanbul, 1998³.
- Tekin, O., *Byzans'tan I. Constantinus'a Kadar Eskiçağ'da İstanbul (Byzantion)*, İstanbul, 2005³.
- Tekin, O., *Tarih Boyunca İstanbul'da Sikke Darbı ve Sikkeler*, İstanbul, 2012.
- Uzel, I., *Anadolu Tıp Tarihine Giriş*, İstanbul, 2008.
- Zeren Hasdağlı, Melike, *Eski Çağ'da Lahitler*, İstanbul, 2019.